

holdes ved Tiendeindtægterne, og som der vistnok vilde vise sig meget store Vanffeligheder ved at komme til Enighed om. Det har for mig været en af Hovedgrundene, hvorfor jeg ikke har kunnet slutte mig til den nuværende Skikkelse af Forslaget om Geistlighedens Lønning, at det hæver hele den nuværende kommunale Karakter af Tienden, uden at vedkommende Kommune havde Udfigt til at faae en billig Erstatning derfor; men hvis et Forslag som det af Udvalgets Flertal ifjor foreslaaede gik igjennem, tror jeg, at man væsentlig vilde komme ud over denne Vanffelighed, og saa vilde min Stilling til hint Forslag for saa vidt blive forandret. Dernæst vil en saadan Tiendeafløsning jo ogsaa have den Betydning, at det Krav, som fremsættes af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther) i det næste Forslag, der staar paa Dagsordenen, og som man jo ikke kan negte har sin Berettigelse, ogsaa derved vilde blive fyldstgjort. Der er saaledes væsentlige Fordele ved Forslaget, men vel at mærke, kun naar Afløsningen finder Sted paa en billig Maade. Jeg veed vel, at den ærede Forslagsstiller ikke vil høre Noget om Udrykket „billig“, idet han siger, at enhver Afløsning, der er en frivillig Sag, nødvendig maa være billig mod Tiendeyderne; men jeg kan dog ikke se rettere, end at det efter Sprogbrugen ligesuldt er et berettiget Krav, selv om man ikke ligesvem over Vang. Tilbydes Afløsningen paa en billig Maade, vil den som sagt have sin store Betydning og kunne udjevne hele den nuværende Ulighed; men saaledes som Forslaget nu ligger for, vil det, efter min Formening, kun faae Betydning paa den Maade, at det kommer Tiendeieerne til Gode, men ikke Tiendeyderne, og saaledes vil det slet ikke løse den Opgave, det stiller sig.

Frederiksen: Jeg forstaar ikke ret, hvorledes det ærede Medlem (Høgsbro) kan mene, at Statskassen kunde have Tab ved det foreliggende Forslag. Hvorledes skulde Statskassen faae Tab derved? Statskassen kan komme til at udstede Obligationer, som den skal forrente, men den faar til Gjengjæld Tiendeydelserne, og det forekommer mig dog, at der i disse Ydelsers Karakter ligger den fuldstændigste Betyggelse for, at Statskassen ikke vil kunne lide noget Tab. Mindst maatte det Medlem kunne klage herover, som lægger Vægt paa, at Statskassen har saadanne Indtægter. Dette sigter for Driigt ikke til det ærede Medlem, men til den tidligere Finansminister, hvis Ord jeg dog ikke opfattede som det ærede Medlem nu; jeg forstod kun, at der kunde være finansielle Betæneligheder ved at udstede en større Mængde Statsobligationer, Betæneligheder, som jeg søgte at imødegaa; da jeg i Aar forelagde Forslaget paany. Men jeg forstaar navnlig ikke, at Folk, der som det ærede Medlem sætte særlig Pris paa,

at Staten har saadanne faste Indtægter, som der var den største Risiko for kunde følge af mit Lovforslag, at de kunne være imod Forslaget. Jeg erindrer ikke, om det er her i Thinget, at det ærede Medlem har udtalt sig derom, eller det er under Udvalgsforhandling, men jeg mindes, at han tidligere har haft Betæneligheder ved en Lante, som jeg har bragt frem her i Thinget, om Gammelstattsens Afløsning ved Udstedelsen af Obligationer, og at han, ligesom flere andre Medlemmer, har haft Betænelighed derved, fordi det vilde være at berøve Statskassen sikkre radicevede Indtægter. Jeg tror nu for mit Vedkommende, at det vilde være fuldstændig rigtigt for Statskassen at afløse dem; men allermindst forekommer det mig, at de, der have den modsatte Anskuelse, kunne have nogen Betænelighed ved Lovforslaget, ved hvilket, for at jeg skal gjentage det, den største Risiko for Statskassen vilde være, at den til Gjengjæld for at have udstedt flere Obligationer fik saadanne Ydelse af en ganske fortrulig sikker Natur. — Dernæst søgte jo det ærede Medlem at udvikle den Lante yderligere, som han har gjort gjældende i Udvalget ifjor, støttet af Udvalgets Flertal, at den foreslaaede Afløsningsform — som det ærede Medlem, der først havde Ordet (Ansfær), mente var uretfærdig imod Tiendeieerne — var for gunstig for Tiendeieerne. Det ærede Medlem talte om den Byrde, der nu hvilede paa Tiendeieerne, som skulde være af en betydelig Værdi, og som, naar den nu bortfaldd, maatte tages med i Betragtning, saaledes at den mindre Byrde, som Frigjørelsen bragte tilveie, skulde tilfalde Yderne. Det ærede Medlem henviste dertil, at Lovgivningen kunde gribe ind, og han antydede nogle Maader, hvorpaa det kunde ske; man kunde f. Ex. tage Gjennemsnittet for en længere Arrække, 30, 40—50 Aar, saaledes at Tiendeieeren paa den Maade vilde gaa tabt af en stor Del af Tiendens nuværende Værdi, eller man kunde tage forskellige Arrækker for de forskellige Kornsorter, saaledes at man valgte netop den Arrække, hvorefter Beregningen vilde give Tiendeieeren Mindst Modsigelse af Høgsbro). Ja, jeg har ikke kunnet faae Andet ud af det ærede Medlems Henvisning til, hvorledes Lovgivningen kunde gribe ind til Stade for Cierne (S. A. Hansen: Nei, til Sikkerhed for Yderne!). Et andet Medlem siger „til Sikkerhed for Yderne“; men Sagen er den, at naar man forandrer Karakteren af en Ydelse og forandrer den til Fordel for den ene af Parterne, saa vil enhver Bestemmelse i den Retning i Almindelighed blive ligesaa ufordelagtig og ubehagelig for den ene Part, som den kan være fordelagtig og behagelig for den anden Part, og i det foreliggende Tilfælde bliver den første Part Tiendeieerne, der kommer til at lide en Formindskelse af deres Formue. Jeg kan ikke se Andet, end at Tiendeieerne dog have nogen Ret til at paabaabe sig Grundlovens § 82, og navnlig er jeg overbevist om, at